

Prof. dr hab. Jerzy Bański
Instytut Geografii i Przestrzennego Zagospodarowania PAN
Warszawa, Twarda 51/55

Ocena dorobku naukowego, dydaktycznego i organizacyjnego Pani doktor Pauliny Tobiasz-Lis w związku z postępowaniem habilitacyjnym

Podstawy formalne oceny:

1. Ocenę sporządziłem w związku z Postanowieniem Komisji Uniwersytetu Łódzkiego do spraw stopni naukowych w dyscyplinie geografia społeczno-ekonomiczna i gospodarka przestrzenna z dnia 5 grudnia 2023 roku w następstwie powołania mnie przez Radę Doskonałości Naukowej na recenzenta w przewodzie habilitacyjnym Pani dr Pauliny Tobiasz-Lis (znak sprawy: 38/GESiGP/2020-2024).
2. Recenzję sporządziłem na podstawie stosownych wymagań stawianych kandydatom do stopnia doktora habilitowanego sformułowanych w art. 219 ust. 1, pkt. 2 i 3 ustawy Prawo o szkolnictwie wyższym i nauce z 20 lipca 2018 roku oraz materiałów stanowiących załączniki do wniosku dr P. Tobiasz-Lis o przeprowadzenie postępowania w sprawie nadania stopnia doktora habilitowanego. Pendrive zawierający całość dokumentacji w wersji elektronicznej przesłany został przez Przewodniczącą Komisji Uniwersytetu Łódzkiego do spraw stopni naukowych w dyscyplinie geografia społeczno-ekonomiczna i gospodarka przestrzenna dr hab. Bogdana Włodarczyka prof. UŁ i zawierał:

- Dane Wnioskodawcy;
 - Odpis dyplomu doktora;
 - Autoreferat;
 - Wykaz osiągnięć naukowych;
 - Oświadczenie o wkładzie pracy;
 - Wykaz dokumentów/publikacji potwierdzających osiągnięcia naukowe;
 - Wykaz dodatkowych prac naukowych;
 - Wykaz dokumentów i certyfikatów dotyczących współpracy międzynarodowej;
3. Oświadczam, że nie zachodzą przeszkody wynikające z konfliktu interesów, ani relacje osobiste utrudniające obiektywny osąd przedstawionych materiałów.

Podstawowe informacje o Habilitantce

Pani dr Paulina Tobiasz-Lis ukończyła studia na Wydziale Nauk Geograficznych Uniwersytetu Łódzkiego w 2006 roku uzyskując dyplom magistra geografii w zakresie gospodarki przestrzennej i planowania przestrzennego. W trakcie studiów odbyła czteromiesięczne (2005 r.) stypendium na Uniwersytecie w Joensuu w ramach programu Socrates Erasmus. Ponadto ukończyła studia podyplomowe w 2007 roku w zakresie urbanistyki i planowania przestrzennego (Politechnika Wrocławska, Wydział Architektury) oraz w 2012 roku w zakresie geoinformacji (Uniwersytet im. Adama Mickiewicza w Poznaniu, Wydział Nauk Geograficznych i Geologicznych).

W 2010 roku uzyskała świadectwo ukończenia studiów doktoranckich w zakresie geografii społeczno-ekonomicznej i geografii fizycznej (Uniwersytet Łódzki, Wydział Nauk Geograficznych). W 2012 roku uzyskała stopień doktora nauk o Ziemi w zakresie geografii na podstawie rozprawy doktorskiej pt. *Zmiany obrazu Łodzi w świadomości jej mieszkańców w okresie transformacji*, przygotowanej pod kierunkiem dr hab. J. Dzieciuchowicza prof. UŁ. Recenzentami w przewodzie doktorskim byli: dr hab. Jacek Kotus, prof. UAM oraz dr hab. Elżbieta Szkurłat, prof. UŁ.

Kandydatka podjęła pracę naukową jako asystent w 2008 roku w ówczesnym Zakładzie Geografii Regionalnej i Społecznej, Wydziału Nauk Geograficznych Uniwersytetu Łódzkiego. Obecnie zajmuje stanowisko adiunkta w Katedrze Geografii Regionalnej i Społecznej, Wydziału Nauk Geograficznych Uniwersytetu Łódzkiego. Tam też realizuje swoje badania

naukowe, prowadzi zajęcia dydaktyczne, podejmuje działania organizacyjne oraz uczestniczy w pracach o charakterze aplikacyjnym. Równocześnie realizowała staże lub współpracę naukową z zagranicznymi ośrodkami naukowymi (w Rosji, Finlandii i Hiszpanii).

Ocena dorobku naukowego

Przedmiotem oceny są osiągnięcia naukowo-badawcze doktor Pauliny Tobiasz-Lis, po uzyskaniu stopnia doktora nauk o Ziemi. Z analizy szczegółowej wyłączam zatem prace wykonane przed 2012 rokiem. Jednakże uwzględniam te prace przy ogólnej charakterystyce rozwoju naukowego Kandydatki, który jest konsekwencją jej zainteresowań badawczych od chwili podjęcia pracy na Uczelni.

Statystyczna analiza dorobku publikacyjnego

Wśród opublikowanych prac najważniejszą rolę w tym postępowaniu odgrywa zbiór artykułów w czasopismach naukowych pod wspólnym tytułem *Społeczne odwzorowanie przestrzeni. Koncepcja, metody, zastosowania*, stanowiący osiągnięcie naukowe Kandydatki i jej wkład w rozwój dyscypliny geografia społeczno-ekonomiczna i gospodarka przestrzenna oraz podstawę ubiegania się o nadanie stopnia doktora habilitowanego. Odniosę się do tego osiągnięcia w dalszej części mojej recenzji.

Z przygotowanego przez Habilitantkę zestawienia opublikowanych prac po doktoracie, wynika, że jest Ona autorem lub współautorem: 2 monografii (przy tym jedna z monografii wnioskując po jej tytule, to jakaś wersja rozprawy doktorskiej), 23 artykułów w czasopismach naukowych, 25 prac stanowiących rozdziały w monografiach. W sumie daje to 50 prac naukowych po uzyskaniu doktoratu (do czasu uzyskania stopnia doktora Kandydatka opublikowała 10 różnych prac o charakterze naukowym), co jest pod względem ilościowym wystarczającym zestawieniem umożliwiającym merytoryczną ocenę dokonań Habilitantki.

W przypadku artykułów naukowych Kandydatka jest jedynym autorem siedmiu prac i współautorem 16 pozostałych artykułów (w dziewięciu występuje jako pierwszy autor). Wśród 25 rozdziałów w monografiach naukowych, w trzynastu Kandydatka jest jedynym autorem, zaś w pozostałych dwunastu współautorskich rozdziałach, w siedmiu z nich jest pierwszym autorem.

Zwracam uwagę na charakter autorstwa prac we wszystkich moich recenzjach habilitacyjnych, bo z jednej strony współautorstwo należy ocenić pozytywnie jako

świadczenie umiejętności współpracy i powszechnej we współczesnej nauce zespołowej realizacji badań, z drugiej zaś strony brak indywidualnych/autorskich opracowań może wskazywać na ograniczoną umiejętność realizacji samodzielnych badań, co jest jednym z podstawowych wymagań stawianych ubiegającym się o stopień doktora habilitowanego. W dużej części opublikowanych artykułów naukowych i rozdziałów w monografiach Pani Paulina Tobiasz-Lis jest jedynym lub pierwszym autorem. Przytoczone dane liczbowe świadczą również o jej umiejętności współpracy z innymi naukowcami (w sumie w przygotowaniu publikacji naukowych pracowała z dziewięcioma współautorami).

Zdecydowana większość rozdziałów w monografiach autorstwa Habilitantki ma niestety pod względem wydawniczym – moim zdaniem - zasięg regionalny. Stąd bardzo słaba cytowalność tych opracowań. Monografie były publikowane przede wszystkim przez Wydawnictwo Uniwersytetu Łódzkiego, czyli macierzystą jednostkę Kandydatki. Na uwagę zasługuje fakt, że w ostatnich latach Kandydatka opublikowała cztery prace współautorskie w monografiach renomowanych wydawnictw międzynarodowych (Springer, Routledge, Edward Elgar), w których wskazała swój udział od 30% do 50% (stwarza to pewną trudność w ocenie realnego zaangażowania w przygotowanie tych prac). W sumie 15 rozdziałów opublikowała w j. polskim a 10 w j. angielskim.

Natomiast artykuły naukowe publikowane były w czasopismach krajowych specjalizujących się w zagadnieniach geografii społeczno-ekonomicznej, gospodarki przestrzennej oraz rozwoju wsi i rolnictwa – np. *Space–Society–Economy*, *Acta Universitatis Lodziensis Folia Geographica Socio-Oeconomica*, *Geographia Polonica*, *Studia KPZK PAN*, *Przegląd Geograficzny*, *Barometr Regionalny*, *Studia Obszarów Wiejskich*, itp. Kilka artykułów zostało opublikowanych w wydawnictwach zagranicznych, z których – moim zdaniem – na uwagę zasługuje tylko *European Planning Studies*. W zestawieniu publikacji znalazła się też praca opublikowana w czasopiśmie *Energies* (znaczenie wydawnictw MDPI oceniam niżej). Wśród wszystkich artykułów naukowych 10 opublikowano w j. polskim a 13 w j. angielskim.

Mając na uwadze możliwości i potrzebę upowszechniania rezultatów badań w czasopismach i innych formach wydawniczych stwierdzam, że w tym zakresie dorobek Pani Pauliny Tobiasz-Lis jest na poziomie raczej niskim, ale nie odbiegającym od przeciętnej we współczesnej polskiej geografii (mam w tym zakresie raczej dobre rozpoznanie po bieżącej analizie cytowań rodzimych geografów). Tylko monografia i kilka (6-7) prac opublikowanych w

wydawnictwach o zasięgu krajowym lub międzynarodowym mogą mieć istotną rolę w popularyzacji dokonań naukowych Kandydatki. To raczej niewystarczający zbiór prac.

Według Google Scholar, tylko cztery prace Kandydatki po uzyskaniu stopnia doktora mają liczbę cytowań powyżej 10, natomiast 24 prace mają 0 cytowań (stan 10.01.2024). Budzi to moje poważne wątpliwości dotyczące dorobku publikacyjnego (nie liczby, lecz jego upowszechnienia i wykorzystania) Kandydatki. Według danych zawartych w materiałach Kandydatki na dzień 24 maja 2023 roku, wskaźniki „bibliometryczne” jej prac są następujące:

- Web of Science Core Collection – 6 publikacji, 24 cytowania, H-index 3;
- Scopus – 11 publikacji, 34 cytowania, H-index 3
- Google Scholar – 71 publikacji, 225 cytowań, H-index 9.

Analiza i ocena problematyki badawczej w publikacjach doktor Pauliny Tobiasz-Lis

Kandydatka w swoim Autoreferacie pisze: *Moje zainteresowania naukowe koncentrują się głównie na problematyce doświadczenia, percepcji i reprezentacji przestrzeni, czego w głównej mierze dotyczą prace stanowiące osiągnięcie naukowe...* Biorąc pod uwagę tę „przestrzeń”, która jest podstawowym przedmiotem badań geografów, należy stwierdzić, że Habilitantka realizuje swoje badania w obszarze wielkomiejskim Łodzi, obszarze metropolitalnym i na obszarach wiejskich, co jest, biorąc pod uwagę specyfikę tych przestrzeni, zabiegiem bardzo trudnym. Należy dodać, że ocenę problematyki badawczej Pani Pauliny Tobiasz-Lis utrudnia mi brak dostępu do wszystkich jej prac (w przesłanych materiałach otrzymałem 9 prac wchodzących w zakres osiągnięcia naukowego oraz trzy dodatkowe prace). Dlatego sporządziłem ją na podstawie Autoreferatu i wykazu tytułów publikacji naukowych (czasem sięgałem do źródła).

Badania miejskie były obecne w pracach Pani doktor przede wszystkim w pierwszym okresie jej pracy naukowej, co było zapewne rezultatem zakresu tematycznego ukończonych studiów magisterskich i podyplomowych oraz przygotowywanej rozprawy doktorskiej. Można pokusić się o wniosek wynikający z analizy wykazu opublikowanych prac, że w okresie asystentury Pani Tobiasz-Lis wykazywała silną koncentrację przestrzenną („mono-przestrzenność”) na mieście Łodzi. Jednakże już wówczas prace dotyczyły szeroko rozumianej percepcji przestrzeni miejskiej przez jej mieszkańców. Świadectwem tego są obydwie monografie, artykuły naukowe opublikowane przed uzyskaniem stopnia doktora

(pozycje z Autoreferatu 1, 3) oraz większość rozdziałów w monografiach naukowych do 2011 roku (pozycje z Autoreferatu 1, 4, 5). Pozostałe prace z tego okresu, biorąc pod uwagę ich tytuły, miały inny zakres tematyczny, ale przy tym były prawdopodobnie oparte na gruncie geografii społecznej a nie gospodarki przestrzennej.

Przestrzeń miejska (głównie Łódź) jest też wiodącym przedmiotem badawczym w pierwszym okresie po uzyskaniu przez Kandydatkę stopnia doktora. Natomiast podmiotem badań jest człowiek i społeczeństwo oraz ich sposób postrzegania tej przestrzeni. Prace mają charakter przeglądowy i teoretyczno-metodyczny (przykłady 1, 2, 3), ale są też publikacje o wymiarze aplikacyjnym (przykłady 4, 5):

1. Tobiasz-Lis P., 2012, *Social relations in gated communities based on the city of Lodz* [w:] J. Dzieciuchowicz, L. Groeger (red.), *Kształtowanie przestrzeni mieszkaniowej miast*, Space–Society–Economy, No. 11. University of Łódź, Department of Space Economy and Spatial Planning, Łódź, 99-114.
2. Tobiasz-Lis P., Wójcik M., 2013, *Evaluating and interpreting the city using a photo projective method: the example of Łódź*; [w:] *Geographia Polonica* vol. 86(2); Warszawa, 137-152.
3. Tobiasz-Lis P., 2013, *Uwarunkowania wyobrażeń przestrzeni miast* [w:] M. Wójcik (red.) *Studia Regionalne. Społeczeństwo-Region-Miejsce*, 41-58.
4. Tobiasz-Lis P., 2014, *Wpływ procesu gentryfikacji na dysproporcje w centrum Łodzi*, [w:] A. Suliborski, M. Wójcik (red.), *Dysproporcje społeczne i gospodarcze w przestrzeni Łodzi. Czynniki, mechanizmy, skutki*, Wydawnictwo UŁ, Łódź, 171-185
5. Tobiasz-Lis P., 2014, *Przyczyny i konsekwencje współczesnych form izolacji przestrzeni mieszkaniowej w Łodzi*, [w:] A. Suliborski, M. Wójcik (red.), *Dysproporcje społeczne i gospodarcze w przestrzeni Łodzi. Czynniki, mechanizmy, skutki*, Wydawnictwo UŁ, Łódź, 259-276.

Na podstawie omówienia przez Habilitantkę inicjatyw naukowych oraz zestawienia opublikowanych prac naukowych można stwierdzić, że w połowie ubiegłej dekady zmienia się jej przestrzenny przedmiot zainteresowania, w którym wiodącą rolę zaczynają odgrywać obszary wiejskie. Potwierdzają to zarówno rozdziały w monografiach jak i artykuły naukowe. Jednakże realizuje nadal studia miejskie, w których Łódź jest wiodącą przestrzenią do studiów. Natomiast wśród wiejskiej tematyki badawczej można wyróżnić trzy nurty. Pierwszy z nich dotyczy już wcześniej realizowanej problematyki, która jest bezpośrednio związana z zagadnieniem osiągnięcia naukowego, czyli społecznym odwzorowaniem przestrzeni. Przykłady:

- Tobiasz-Lis P., Wójcik M., 2014, *Wyobrażenia przestrzenne mieszkańców wsi. Wykorzystanie metody odręcznych szkiców*, [w:] M. Wójcik (red.) *Regionalny wymiar przemian polskiej wsi – aspekty społeczne i środowiskowe*, *Studia Obszarów Wiejskich*, t. 35, Warszawa, 29-44.

- Tobiasz-Lis P., Wójcik M., 2021, "The Village as a Place of...". *Anchoring the Territorial Identity of the Countryside. Examples from Poland*, Journal of Settlements and Spatial Planning, Special Issue No 7, 65-72.
- Tobiasz-Lis P., 2016, *The image of the countryside. Theoretical and methodological approach*, Cracow Landscape Monographs 1. *Definitions, theory and contemporary perception of landscape*, Kraków, 61-70.

Drugi nurt dotyczy zasobów lokalnych, w tym turystyki wiejskiej i wiosek tematycznych.

Przykłady:

- Tobiasz-Lis P., Dmochowska-Dudek, K., 2017, „Drużyna Gotów” – Masłomęcz, [w:] M. Wójcik (red.) *Tożsamość i „miejsce”. Budzenie uspiętego potencjału wsi*, Łódź: Wydawnictwo UŁ, 67-73.
- Tobiasz-Lis, P., Jeziorska-Biel, P., 2018, *Thematic villages: Between strategies for the multifunctional development of rural areas and new local identities*, [w:]: *Infinite Rural Systems in a Finite Planet: Bridging Gaps towards Sustainability*. Santiago de Compostela: Universidade de Santiago de Compostela, 146–153.
- Napierała T., Tobiasz-Lis P., Wójcik M., 2022, *Just tourism destination*. [in:] D. Buhalis (ed.), *Encyclopedia of Tourism Management and Marketing*, Edward Elgar Publishing, Vol. 1, 11-13.

Trzeci nurt badań dotyczy szeroko rozumianego planowania rozwoju obszarów wiejskich lub miast i w niektórych pracach ma wyraźne akcenty aplikacyjne. Przykłady:

- Tobiasz-Lis P., 2018, *Ocena wykorzystania internetu w planowaniu przestrzennym*, [w:] M. Wójcik (red.), *Inteligentny rozwój obszarów wiejskich (smart rural development): koncepcja, wymiary, metody*, GlobalPoint, 85-98.
- Wójcik, M., Dmochowska-Dudek, K., Jeziorska-Biel, P., i Tobiasz-Lis, P., 2018. *Understanding strategies for overcoming peripherality: A Polish experience of transition*. *Bulletin of Geography*, 40 (40), 173–192.
- Piras, S., Tobiasz-Lis, P., Currie, M., Dmochowska-Dudek, K., Duckett, D., Copus, A., 2022, *Spatial justice on the horizon? A combined Theory of Change scenario tool to assess place-based interventions*, *European Planning Studies*, 30:5, 952-973.

Znaczna, a być może nawet większa część prac Pani Pauliny Tobiasz-Lis charakteryzuje się dużym wkładem zagadnień teoretycznych i metodycznych, ale są to przede wszystkim ujęcia przeglądowe. Analiza opublikowanych (dostępnych) materiałów potwierdza, że w pracach Kandydatki dużo uwagi przykładana się do omówień teorii i wykorzystanych metodologii na podstawie bogatej literatury przedmiotu. Wiele rozważań ma charakter dyskusyjny i podatny na odmienne interpretacje. Mniej natomiast jest „twardych” statystycznych diagnoz i analiz. Treść opracowań dostarcza czasem nowych interpretacji badanych zagadnień lub pogłębia dotychczasową wiedzę na określony temat.

Ocena poza publikacyjnej działalności naukowej

Ze złożonej dokumentacji wynika, że Pani doktor Paulina Tobiasz-Lis uczestniczyła w licznych i różnych formach działalności naukowej, związanych z organizacją konferencji naukowych, udziałem w stażach naukowych i projektach badawczych, udziałem w zespołach eksperckich i wykonywaniem recenzji naukowych.

Zaangażowanie Kandydatki w realizację projektów badawczych oceniam wysoko. Po uzyskaniu stopnia doktora uczestniczyła jako Wykonawca w pięciu projektach krajowych (jeden z nich rozpoczął się wcześniej), z których cztery dotyczyły tematyki wiejskiej, ale nie były one – moim zdaniem - bezpośrednio związane z proponowanym przez Kandydatkę osiągnięciem badawczym (*Dysproporcje społeczne i gospodarcze w przestrzeni łódzi. Czynniki, mechanizmy, skutki, 2011-2014 NCN Uniwersytet Łódzki; Tworzenie sieci najciekawszych wsi 2015, FAPA, KSOW; Tworzenie sieci najciekawszych wsi. Część 2, 2016, KSOW, Opolski Urząd Wojewódzki; Reprezentacje przestrzenne wsi w Polsce 2015-2019, NCN Uniwersytet Łódzki; Inteligentny rozwój obszarów wiejskich: koncepcja, wymiary, metody, 2018, KSOW, Urząd Marszałkowski w Łodzi*). Na szczególną uwagę zasługuje fakt zaangażowania Kandydatki w projekty międzynarodowe, w których uczestniczyła jako wykonawca lub koordynator (FOLPSEC – EU 7 Framework Program, *Functioning of Local Production Systems under Economic Crisis, 2012-2015; PROFECY – Processes, Features and Cycles of Inner Peripheries in Europe, 2016-2017 ESPON; RELOCAL – EU Horizon 2020, Resituating the local in cohesion and territorial development, 2016-2021; DESIRA – EU Horizon 2020, Assessing the socio-economic impact of digitalisation in rural areas, 2019-2023; AGRI DATA VALUES – EU, Horizon Europe, Smart Farm and Agri-environmental Big Data Space, 2023-2029; FACE UP – CERV Lump Sum Grant, Factory cities of Europe - United in Partnership, 2022-2024*).

Kandydatka była uczestnikiem kongresów, konferencji i seminariów krajowych (30) i międzynarodowych (28), na których wygłosiła w sumie 50 referatów (większość z nich dotyczy okresu po uzyskaniu stopnia doktora - 38). Ponadto uczestniczyła w 28 warsztatach, spotkaniach projektowych, konsultacjach i szkoleniach.

Wśród pozostałej działalności naukowej należy wymienić osiem recenzji prac naukowych oraz kilka ekspertyz na zamówienie instytucji publicznych lub przedsiębiorstw. Działalność Habilitantki na rzecz praktyki (ekspertyzy, projekty zlecone przez instytucje publiczne lub

przedsiębiorstwa, itp.) oceniam poniżej przeciętnej, ale nie jest to istotny element w ocenie dorobku naukowego. Niestety nisko oceniam również współpracę Pani doktor z instytucjami zagranicznymi. Co prawda realizowała wiele projektów międzynarodowych, ale jako jeden z wykonawców lub koordynator WP; natomiast wykaz wspólnych publikacji z zagranicznymi naukowcami lub pobytów zagranicznych jest bardzo skromny. Wymienione przez Kandydatkę staże w zagranicznych instytucjach naukowych są nadinterpretacją pojęcia „staż naukowy”. W przypadku Pani doktor były to kilkudniowe wizyty na Uniwersytecie w Joensuu i Uniwersytecie w Bukareszcie. Nieco dłuższy, bo trzytygodniowy, był jej pobyt na Uniwersytecie w Nowosybirsku.

Za działalność naukową (przede wszystkim za publikacje naukowe) uzyskiwała indywidualne i zespołowe nagrody rektorskie. Była również stypendystą Ministra Nauki i Szkolnictwa Wyższego (2019-2021).

Syntetyczna ocena osiągnięcia naukowego

Osiągnięciem naukowym jest według Pani Pauliny Tobiasz-Lis cykl dziewięciu powiązanych tematycznie artykułów naukowych opublikowanych w czasopismach naukowych. Tytuł osiągnięcia brzmi *Społeczne odwzorowanie przestrzeni. Koncepcja, metody, zastosowania*. Nie będę charakteryzował poszczególnych artykułów, które są szczegółowo omówione w Autoreferacie, lecz skupię się na ich syntetycznej ocenie i ocenie osiągnięcia naukowego. Należy wyraźnie podkreślić bardzo interesujący i oparty na bogatej literaturze przedmiotu komentarz autorski do cyklu powiązanych artykułów naukowych. Jednakże nie jest on przedmiotem mojej oceny.

1. Każdy z dziewięciu artykułów dotyczy interesujących zagadnień badawczych i zawiera bogatą treść o charakterze teoretycznym i metodycznym. Szczególnym atutem prac (tych bezpośrednio związanych z tematyką osiągnięcia naukowego – patrz pkt. 4 i 6) są propozycje różnych rozwiązań metodycznych percepcji przestrzeni i interpretacja rezultatów badań (głównie studia przypadku).
2. Artykuły zasługują na dobrą ocenę merytoryczną. Ich struktura jest właściwa, są napisane dobrym językiem, prezentują autorskie wyniki badań i ich interpretację oraz są na ogół oparte na bogatej literaturze przedmiotu.

3. Sam tytuł osiągnięcia naukowego nie jest w pełni zgodny z zaproponowaną tematyką zawartą w dziewięciu artykułach. Wskazuje na bardzo obszerny zakres problemowy, który mógłby być tematem monografii naukowej lub nawet podręcznika akademickiego. Natomiast przedłożone prace dotyczą tylko kilku (raczej szczegółowych) zagadnień z wyraźną koncentracją na metodyce badań i interpretacji osiągniętych wyników. Ponadto Autorka nie proponuje w swoich opracowaniach nowych rozwiązań koncepcyjnych; również „zastosowania” (o ile właściwie rozumiem konotację tego pojęcia) nie są wystarczająco reprezentowane w artykułach.
4. Problematyka prac 1 (*Wyobrażenia przestrzenne mieszkańców wsi. Wykorzystanie metody odręcznych szkiców*), 2 (*“The Village as a Place of...”. Anchoring the Territorial Identity of the Countryside. Examples from Poland*), 3 (*Evaluating and interpreting the city using a photo projective method: the example of Łódź*), 4 (*Time, space and the social life new interpretation of cemeteries in the city*), 5 (*Discovering the City of Lodz (Poland). Spatial Experiences and Perceptions of Exchange Students*), 7 (*Thematisation of space as a local development factor, case studies of Sierakowo Sławieńskie and Masłomęcz*) jest powiązana z tematyką dotyczącą osiągnięcia naukowego.
5. Szczególnie istotną rolę dla osiągnięcia naukowego mają trzy pierwsze z wymienionych prac (1, 2 i 3) oraz praca 5. Poruszają one bezpośrednio zagadnienie społecznego odbioru przestrzeni i wyobrażenia obrazu określonego miejsca.
6. Pozostałe prace mają jednak słabe relacje tematyczne z proponowanym osiągnięciem naukowym. Na przykład artykuł 6 – *Obraz wsi i rolnictwa w polskich i angielskich podręcznikach do geografii*, którego tytuł, co prawda nawiązuje do tematyki osiągnięcia naukowego ma z nim raczej wątle związki. Praca dotyczy bowiem głównie podstaw programowych edukacji geograficznej w Polsce i Anglii oraz miejsca wsi i rolnictwa w podręcznikach geografii. Brakuje w niej natomiast głębszych odniesień do zagadnień proponowanych w osiągnięciu naukowym, czyli kształtowania obrazu wsi na podstawie jakichś dowodów. Równie trudno wskazać relacje tematyczne z osiągnięciem naukowym w artykule 8 - *Understanding strategies for overcoming peripherality. A Polish experience of transition* i artykule 9 - *Spatial justice on the horizon? A combined Theory of Change scenario tool to assess place-based*

interventions. Są to przede wszystkim opracowania z zakresu rozwoju lokalnego i planowania z dużym wkładem rozwiązań metodycznych, ale odległych od problematyki społecznego odwzorowania przestrzeni.

7. Wśród dziewięciu prac, tylko trzy artykuły były przygotowane indywidualnie przez Habilitantkę, ale w sześciu pracach jest pierwszym autorem. Niestety ich cytowania z wyjątkiem artykułu nr. 3 (18 cytowań w bazie Google) są niedostateczne (przeciętna na pracę poniżej 1). Lepiej wypadają cytowania w pracach, gdzie Kandydatka jest jednym z autorów (nr. 8 – 18, nr. 9 – 13). Słaba cytowalność prac jest zapewne rezultatem miejsca ich publikacji. Tylko trzy artykuły zostały opublikowane w „dobrze punktowanych” czasopismach (Geographia Polonica, Bulletin of Geography, European Planning Studies) i tylko te prace są częściej cytowane. Niestety, jak już stwierdziłem, tematyka poruszana w artykułach 8 i 9 jest raczej słabo związana z problematyką stawianą przez Habilitantkę.

Ocena dorobku dydaktycznego i organizacyjnego

Dorobek dydaktyczny Kandydatki jest bardzo obszerny i związany z Uniwersytetem Łódzkim. Szczególnie bogaty jest on w zakresie prowadzonych zajęć dydaktycznych (55 przedmiotów); Pani Paulina Tobiasz-Lis prowadziła wykłady, pracownie, konwersatoria, ćwiczenia na różnych poziomach studiów – od licencjackich, po doktoranckie – oraz na różnych kierunkach (geografia, gospodarka przestrzenna, planowanie i organizacja przestrzeni, turystyka i rekreacja, studia regionalne, regionalistyka kulturowa, geoinformacja, filologia rosyjska). Sprawowała również opiekę nad dwoma doktorantami. Szczegółowa charakterystyka jej zaangażowania w dydaktykę jest omówiona w Autoreferacie i wskazuje na bardzo duże dokonania.

Działalność organizacyjną Habilitantki oceniam na poziomie niskim. Po doktoracie była współorganizatorem ośmiu konferencji i seminariów, pełniła też rolę Pełnomocnika Rektora do spraw realizacji trzech projektów międzynarodowych. Jest członkiem dwóch organizacji geograficznych (w PTG pełni funkcję sekretarza Komisji Obszarów Wiejskich).

Podsumowanie

Przeanalizowane osiągnięcia naukowo-badawcze, dydaktyczne i organizacyjne oraz ocena osiągnięcia naukowego (zbiór dziewięciu artykułów naukowych) doktor Pauliny Tobiasz-Lis skłaniają mnie do następujących wniosków:

- tematyka badań Habilitantki dotyczy geografii społecznej. Jej studia ogniskują się przede wszystkim na zagadnieniach związanych z percepcją przestrzeni miejskiej i wiejskiej oraz metodyce badań społecznych; prace Kandydatki dotyczą też turystyki wiejskiej i rozwoju lokalnego;
- studia odnoszą się na ogół do wąskich (lokalnych) skali przestrzennych; tylko w nielicznych przypadkach ich zakres ma zasięg regionalny lub krajowy. Szczególnie dużo miejsca w dotychczasowych badaniach poświęciła Habilitantka studiom miejskim Łodzi;
- poziom upowszechniania wyników badań Pani Pauliny Tobiasz-Lis oceniam nisko (patrz wskaźniki cytowań), co jest rezultatem publikowania większości prac w czasopiśmie i wydawnictwach o niskich wskaźnikach naukometrycznych.
- zaproponowane osiągnięcie naukowe jest bardzo ambitnym celem, jednakże w mojej ocenie, nie został on osiągnięty; sześć (słabo cytowanych) z dziewięciu przedłożonych prac ma klarowne związki z tematyką osiągnięcia naukowego, ale brakuje w nich autorskich ujęć koncepcyjnych i rozwiązań związanych z pojęciem „zastosowania”; ponadto większość prac ma wąski zakres tematyczny; brakuje uogólnień i ujęć syntetycznych.
- podstawowym problemem w mojej ocenie prac dotyczących proponowanego osiągnięcia naukowego jest brak spójności tematycznej; co prawda większość (6 prac) z nich – jak wskazałem – mieści się w „społecznym odwzorowaniu przestrzeni”, ale są to różnorodne ujęcia w szerokim spektrum tematycznym, z których trudno czerpać nową wiedzę poza rozpoznaniem studiów przypadku i interpretacji autorskich;
- wysoko oceniam zaangażowanie Kandydatki w realizację krajowych i międzynarodowych projektów badawczych oraz jej pokaźny dorobek dydaktyczny.

- współpraca międzynarodowa Kandydatki jest na poziomie niskim i wynika przede wszystkim z udziału w projektach międzynarodowych; kilkudniowe pobyty w zagranicznych ośrodkach badawczych trudno jest uznać jako staże naukowe.

Moja ocena dorobku naukowego, dydaktycznego i organizacyjnego Kandydatki nie jest jednoznaczna. Pragnę wyraźnie podkreślić, że w sformułowaniu konkluzji miałem poważny dylemat wyboru. Ostatecznie zdecydowałem się na ocenę negatywną; jestem do niej bardziej przekonany niż do oceny pozytywnej.

Konkluzja

Biorąc pod uwagę omówione osiągnięcia naukowo-badawcze, dydaktyczne i organizacyjne Pani doktor Pauliny Tobiasz-Lis oraz przedstawione na ich podstawie wnioski końcowe stwierdzam, że Habilitantka NIE SPEŁNIA wymagań określonych w Ustawie z dnia 20 lipca 2028 roku (Dz. U. z 2020 r. poz. 85 z późniejszymi zmianami). Wniosuję o wstrzymanie dalszych kroków w postępowaniu o nadanie stopnia doktora habilitowanego.

Warszawa 07.02.2024

